

14.

TILL ÅHÖRANDE AV DEN OFFENTLIGA FÖRELÄSNING
PROFESSORN I KEMI

FREDRIK WOLDEMAR KLINGSTEDT

HÅLLER

DEN 24 NOVEMBER 1928 KL. 6 E. M.

I ANLEDNING AV ATT HAN TILLTRÄTT SITT ÄMBETE

INBJUDAS

VETENSKAPENS GYNNARE, IDKARE OCH VÄNNER

VÖRDSAMT

AV

MATEMATISK-NATURVETENSKAPLIGA FAKULTETENS VID ÅBO AKADEMI

DEKANUS

KARL F. LINDMAN

HELSINGFÖRS 1928
A.-B. F. TILGMANN'S TRYCKERI

SEDAN INOM MATEMATISK-NATURVETENSKAPLIGA FAKULTETEN VID ÅBO AKADEMI förslag väckts om att till innehavare av den efter förre innehavarens avgång vakanta professuren i Kemi vid Akademien skulle kallas docenten, filosofiedoktorn Fredrik Woldemar Klingstedt, inhämtade Fakulteten sakkunnigutlåtanden rörande doktor Klingstedts kompetens till sagda professur av förre professorn vid Helsingfors universitet Ossian Aschan och professorn vid Stockholms högskola Hans von Euler. På grund av de av dessa vetenskapsmän avgivna utlåtandena hemställde Fakulteten sedermera hos Kansler om doktor Klingstedts kallande till professurens innehavare, vilken anhållan jämväl blev av Konsistorium förordad. Med bifall till denna framställning utnämnde Kansler genom brev av

den 24 maj 1928 filosofiedoktorn Klingstedt till professor i *Kemi* vid Åbo Akademi.

Professor Klingstedt håller lördagen den 24 november kl. 6 e. m. i Gamla akademihusets solennitetssal offentligt föredrag om »*Moderna problem inom den organiska kemien*».

Åbo i november 1928.

KARL F. LINDMAN.

Om sin levnad och tidigare verksamhet har professor Klingstedt givit följande uppgifter.

Född på Katajisto i Tavastehus landsförsamling den 19 oktober 1881. Föräldrar: ryttmästaren Fredrik Natanael Reinhold Klingstedt och Olga Maria Vendla Adolfina Appelberg. Student med betyg från Nya svenska läroverket i Helsingfors 1900. Fil. kand. vid Helsingfors universitet 10 april 1911. Fil. lic. vid Åbo Akademi den 22 maj 1922. Promoverad till filosofie doktor vid Åbo akademi den 24 september 1927 (innehade därvid första hedersrummet). Privatassistent hos professor Ossian Aschan 1910—12. Assistent vid kvalitativa avdelningen av Helsingfors universitets kemiska inrättning 1912. Har föreläst över oorganisk experimentalkemi vid nämnda universitet vårterminen 1912. Föreläsare i kemi vid akademiska sommarkurserna i Åbo 1913. Har 1913—1916 förestått organiska avdelningen av Helsingfors universitets kemiska inrättning. Har handhaft den med professuren i kemi vid Åbo Akademi förenade undervisningen under förra delen av vårtermen 1919. Assistent vid Fysikalisk-kemiska institutet vid universitetet i Zürich 1922—23. Assistent i fysikalisk kemi vid Åbo Akademi vårterminen 1924. Förordnad att handhava den till e. o. professuren i organisk kemi hörande undervisningen vid Åbo Akademi 1924. Docent i kemi vid Åbo Akademis Matematisk-naturvetenskapliga fakultet 1925. Förordnad att bestrida nyssnämnda e. o. professur 1925. Förordnad att bestrida professuren i kemi vid Åbo akademi under vårterminen 1928. Den 24 maj 1928 utnämnd till professor i kemi vid Åbo Akademi. Förordnad att såsom ex officio opponent granska fil. mag. P. Ekwalls licentiatavhandling 9 juni 1927. Föreståndare för Helsingfors stads svenska arbetarundervisningskurser 1908—1913. Redaktör för mellersta Nylands lokalorgan Veckobladet 1907—1916, för Finska kemistsamfundets meddelanden 1916. Ordförande i styrelsen för Nylands svenska ungdomsförbund 1911—1918. T. f. statskontrollör vid A.B. Sinebrychoffs bryggeri i Helsingfors 1911—1912. Laboratoriechef och teknisk ledare för A.B. Åströms fabriker i Åbo 1917—19. Verkställande direktör för samma bolag 1920. Medlem av bolagets direktion 1918—19 och 1923. Lärare i kemi, fysik, mineralogi och geologi vid Högre svenska lantbruksläroverket i Åbo från 1 sept. år 1923. Inspektör för Finska Hushållningssällskapets kemiska kontrollstation i Åbo 1925—28. Medlem av Societas pro fauna et flora fennica, Finska kemistsamfundet i Helsingfors, Kemiska sällskapet i Åbo, Tyska kemiska sällskapet och Schweiziska kemiska sällskapet. Sekreterare för kemiska sällskapet i Åbo 1919—21 och ordförande för nämnda sällskap 1926. Ordförande för Åbo Akademis kemistklubb 1924—28.

Har med understöd av Societas pro fauna et flora fennica bedrivit floristiska studier på Åland 1901—03 och senare i Barösunds skärgård, i östra Nylands kustområde och Ladoga-karelen. Med understöd av Sällskapet för Finlands geografi företagit en geologisk-botanisk forskningsfärd 1909 till Fiskarhalvön vid Murmanska kusten. Under prof. W. Ramsays ledning deltagit i en undersökning av den varviga leran och landisens recession i östra Nyland 1915. För A.B. Åströms fabrikers räkning företagit en studieresa till Frankrike och England och för ett fransk-ryskt konsortiums räkning deltagit i utredningen av räntabiliteten hos en

fransk tvålfabrik 1920. Bedrivit studier vid universitetets i Zürich fysikalisk-kemiska inrättning 1921—23 samt i studiesyfte företagit resor till Wien 1921 och Paris 1922.

Deltagit i organiserandet av värnpliktsstrejken 1902 och 1903. Ingick som medlem i Finska aktiva motståndspartiet 1904, tillhörde dettas stridsorganisation och samarbetade därvid med Ryska social-revolutionära partiets kamporganisation. Medlem av Åbo skyddskår 1917—19. Deltagit i Finlands frihetskrig som soldat vid maskingevärsavdelningen på Björneborgsfronten, var maskingevärsledare och utsågs vid Björneborgs regementes omorganisation till chef för maskingevärskompaniets första pluton. Deltagit i striderna vid Honkakoski, Pomarkku-Norrmark och Ruosniemi-Björneborg. Erhållit frihetsmedaljens II kl.

Deltagit i av Nyländska avdelningen föranstaltade längre folkhögskolekurser till Pernå 1901—2 och Kyrkslätt 1902—3 samt i denna avdelnings tuberkuloståg till Östra Nyland 1912. Jämte fil. mag. Arvid Malm stiftat Porkala ungdomsförening år 1904. Under kortare tid vikariter meddelat undervisning vid Mellersta och Östra Nylands folkhögskolor. Därutöver deltagit i ett stort antal kortare föredragskurser främst på den nyländska landsbygden.

PUBLIKATIONER.

Publikationer: Dehydrations- och isomerisationsförsök med aluminiumoxid, Finska kemistsamfundets meddelanden (1916), 6 sid. — Undersökning över isomerers uppkomst vid substitution i cymolkärnan, Hyllningsskrift tillägnad Ossian Aschan (1920), 7 sid. — Spectre d'absorption ultraviolet du phénol dans différents solvants, C.r. 174,812 (1922), 3 sid. — Spectres d'absorption ultraviolets des diphénols, C.r. 175,365 (1922), 3 sid. — Spectres d'absorption ultraviolets du toluène et des xylènes, C.r. 175,1065 (1922), 3 sid. — Spectres d'absorption ultraviolets de l'aniline et des toluidines, C.r. 176,248 (1923), 3 sid. — Spectres d'absorption ultraviolets des crésols, C.r. 176,674 (1923), 3 sid. — Spectres d'absorption ultraviolets de l'acide benzoïque et des trois acides oxybenzoïques, C.r. 176,749 (1923), 3 sid. (publicerat tillsammans med A. Castille). — Spectre ultraviolet de la paraquinone. C.r. 176,1550 (1923) 3 sid. — Über die ultraviolette Absorptionsspektren einiger Mono- und Biderivate des Benzols (1924, akademisk avhandling), 102 sid. — Untersuchungen über die Kohlenhydratbestandteile eines Sulfitzellstoffs, Cellulosechemie, 5,57 (1924), 8 sid. (publicerat jämte Erik Hägglund) — Über die Bestimmung des Pentosans, Z. anal. Ch. 66,129 (1925), 32 sid. — Über die Nitrosatbildung bei Olefinen, Ber. 58,2363 (1925), 8 sid. — Über die Einwirkung von unterchloriger Säure auf Benzolkohlenwasserstoffe, Acta Acad. Aboens., Mathematica et physica, IV, N:o 2 (1927), 36 sid. — Undersökning över vedens och träcellulosans kolhydratbeståndsdelar, Pappers- och trävarutidskr. för Finland, 1927, 18 sid. — Qualitativer Nachweis und quantitativer Bestimmung des Thymols, J. für prakt. Ch. 116,307 (1927), 7 sid. — Om livsmedelsproduktionens kvalitativa uppgifter, Sjunde svenska lantbruksveckans handlingar, 1927, 10 sid. — Über die Furfurolabspaltung der Oxycellulose, Pappers- och trävarutidskrift för Finland, 1927; Zellstoff und Papier 8, 471, (1928) 4 sid. — Über die Kohlehydratbestandteile eines Natronzellstoffs aus Fichte, Cellulosechemie 9,77 (1928), 4 sid. (publ. tills. med Erik Hägglund). — Ultraviolette Absorptionsspektren einfacher Benzolderivate, Ztschr. für Phys. Ch. Abt. B, 1; 74 (1928), 20 sid. — Über die Veränderung der Cellulose unter Einwirkung von sauren Sulfiten, Svensk Kem. Tidskr. 11,181 (1928), 7 sid. (publ. tills. med E. Hägglund) —

Über die Kohlenhydratbestandteile der leicht hydrolysierbaren Hemicellulose von Fichte, Ztschr. für physiol. Ch. 177,248 (1928), 15 sid (publ. tills. med E. Hägglund, Truls Rosenqvist och Helmut Urban) — Über die Begleitstoffe der Cellulose I, Biochem. Ztschr. 201 (1928), 9 sid. — Beiträge zur Kenntnis der Oscillatoriaceen Finnlands, Meddelanden av Societas pro fauna et flora fennica, 1907, sid. 113. 5 sid. — Über den Einfluss farbigen Lichts auf die Färbung lebender Oscillarien, Übersicht av Finska Vetenskaps societetens förhandlingar 51, Avd. A., N:o 1 (1908—09), 13 sid. — Växtvärlden i Västra Nyland, Nyland, samlingar utgivna av Nyländska avdelningen, 8 (1911), 23 sid. — Väst- och djurvärld, Det svenska Finland, Bd. I (1919—20), 27 sid. — Minnen från ett besök på Fiskarhalvön, Terra, 1919, 14 sid. — Statistiska undersökningar av språkförhållandena i Nylands län, utgivna av Nyländska avdelningen 1909, 48 sid. Ungdomsrörelsen i Svenska Nyland, 25-årsskrift, 1915, 214 sid. (under medverkan av redaktör Max Hanemann). Därutöver publicerat ett större antal populärvetenskapliga uppsatser i tidskrifter och i tidningspressen, varav ett antal utgivits i bokform under titeln »Ett tvivelaktigt konsortium» (1917), 151 sid.